

Františkovo slovo

č.128

Otec Cantalamessa kázal o rozlišování duchů

Papež František: První překážkou ke kněžství je narcismus

Maria milovala, protože uvěřila

Papežské poselství k 50. Světovému dni míru: Násilím pomáháme pánům války

Papež vysvětloval své pojetí klerikalismu, před kterým varoval kněze

Křesťanská naděje – „Jak je krásné vidět posla, který zvěstuje pokoj“

Papež o otázce, na kterou ani on nezná odpověď

Pastýři mají říkat pravdu, ale také být přívětiví k lidem

Třetí adventní kázání otce Cantalamessy: od střízlivosti k opojnosti anebo naopak?

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Otec Cantalamessa kázal o rozlišování duchů

Vatikán. V pátek ráno (9.12.) přednesl otec Raniero Cantalamessa již druhé adventní kázání určené papeži a jeho spolupracovníkům z římské kurie. Letošní adventní cyklus věnuje papežský kazatel úvahám o působení Ducha svatého v životě církve i jednotlivého křesťana.

Tématem tohoto kázání bylo zvláštní charisma „rozeznávat, jakým duchem se co nese“ (1 Kor 12,10) – řečeno slovy apoštola Pavla. Tímto výrazem byl původně označován dar, který umožňuje rozlišovat mezi inspirovanými či prorockými slovy pronášenými ve shromáždění věřících, tedy mezi slovy, která pocházejí z Ducha Kristova, a těmi, která jsou odjinud, to znamená buď od člověka nebo od zlého ducha či z ducha tohoto světa. Také pro evangelistu Jana je tento smysl zásadní. Rozlišovat znamená „zkoumat duchy, zdali jsou z Boha“ (1 Jan 4,1).

„Základním kritériem rozlišování je podle Pavla vyznání Krista jakožto Pána (srov. 1 Kor 12,3); podle Jana zase vyznání, že „Ježíš přišel jako Mesiáš v těle“ (1 Jan 4,2), tedy vtělení. Již Janem počínaje se rozlišování začíná používat teologicky jako kritérium pro rozlišení mezi pravým a falešným učením víry, tedy mezi pravověrností a herezí, což bude později jeho ústřední význam.“

Otec Cantalamessa potom poukázal na dvě oblasti, ve kterých se dar rozlišování hlasu Ducha uplatňuje, totiž církevní a osobní. Na církevním poli je toto rozlišování uplatňováno autoritativně církevním učitelským úřadem, který bere do úvahy také *sensus fidelium*, tedy smysl věřících pro víru. „Chtěl bych se zastavit,“ řekl papežský kazatel, „u jednoho zvláštního bodu, který může pomoci při diskusi, jež v církvi probíhá nad některými jednotlivostmi. Jde o to, jak rozlišovat znamená časů.“

„Církev musí neustále zkoumat znamení doby a vykládat je ve světle evangelia, aby mohla způsobem každé generaci přiměřeným odpovídat na věčné otázky, které si lidé kladou: jaký je smysl přítomného a budoucího života a jaký je jejich vzájemný vztah.“

Citoval otec Cantalamessa pastorální konstituci Druhého vatikánského koncilu o církvi v dnešním světě (*Gaudium et spes*, 4). Je zřejmé, pokračoval dále, že „má-li církev zkoumat znamení doby ve světle evangelia, pak ne proto, aby na tyto doby čili na situace a problémy, které vyvstávají ve společnosti, aplikovala prostředky a pravidla, jež jsou tu odjakživa, nýbrž aby podávala nové odpovědi přiměřené každé generaci.“

„Těžkost, která se na této cestě vyskytuje a kterou je třeba brát se vší vážností, je strach před kompromitací magisteria připouštěním změn v jeho prohlášeních.“

„K překonání této těžkosti v duchu společenství – pokračoval o. Cantalamessa – může myslím pomoci jedna úvaha“:

„Neomylnost, kterou si nárokuje církev a papež, zajisté není vyššího stupně než ta, která je přisuzována zjevenému Písmu. Svatopisec vyjadřuje pravdu způsobem a stupněm, které umožňovaly její pochopení v době, kdy psal. Vidíme, že mnohé pravdy se rodí pozvolna a postupně, jako ta, která se týká onoho světa a života věčného. Také na rovině mravnosti se mnohé starší zvyky a zákony později mění, aby učinily místo zákonům a kritériím více odpovídajícím duchu Smlouvy. Jeden příklad za vše: v knize Exodus se praví, že Bůh »stíhá vinu otců na synech« (Ex 34,7), avšak Jeremiáš a Ezechiel řeknou opak, tedy že nebude trestána vina otců na synech (srov. Jer 31,29-30; Ez 18,1), ale každý je odpovědný za svoje vlastní činy.“

Ve Starém zákoně je základním kritériem lepší porozumění duchu Smlouvy a Tóry, v církvi je to neustálé pročitání evangelia z hlediska nově kladených otázek. „*Scriptura cum legentibus crescit* – Písmo roste zároveň s tím, kdo jej čte“ – řečeno slovy sv. Řehoře Velikého (*Homilia in Ezechielem*, 1.7,8, srov. KKC 94).

„Víme, že stálé pravidlo Ježíšova jednání v evangeliu ve věcech morálky shrnují slova »Odmítat hřích, přijímat hříšníka«. Nikdo není přísnější než Ježíš při odsouzení nepoctivě nabytého majetku, avšak On sám se nechává pozvat k Zacheovi, kterého svojí jednoduchou vstřícností změní. Odsuzuje smilstvo dokonce i to, které se dokonává v srdci, ale odpouští cizoložné ženě a navrací jí naději; obnovuje nerozlučnost manželství, ale rozmlouvá se Samaritánkou, která měla pět manželů, a vyjevuje jí tajemství, které nikomu jinému nesdělil tak explicitně, když jí říká: »Já jsem Mesiáš« (srov. Jan 4,26).“

Teologické zdůvodnění této distinkce mezi hříchem a hříšníkem je prosté, pokračoval papežský kazatel. Hříšník je tvor, kterého Bůh učinil ke Svému obrazu a má vlastní důstojnost, navzdory všem úchytkám. Hřích však není dílem Boha, nýbrž dílem jeho odpůrce. Proto se nám Kristus připodobnil ve všem kromě hříchu. Důležitým faktorem rozlišování ve znameních dob je biskupská kolegialita.

„Duch vede církev dvěma různými způsoby. Někdy přímo a charizmaticky zjevením a prorockou inspirací; jindy kolegiálně, trpělivou a obtížnou konfrontací a dokonce kompromisem mezi různými stranami a hledisky. Petrova řeč v den Letnic a v Korneliově domě se velice liší od té, kterou pronesl později, když odůvodňoval svoje rozhodnutí před staršími (srov. Sk 11,4-18; 15,14); první způsob je charizmatický, druhý kolegiální.“

Otec Cantalamessa pak přešel k rozlišování v osobním životě. Týká se hodnocení situací a směřování rozhodnutí konkrétního člověka nejenom na základě kritérií lidské moudrosti a rozvážnosti, nýbrž také ve světle nadpřirozených principů víry. Nejde přitom jenom o rozlišování mezi dobrem a zlem, ale také mezi dvěma dobry, ve kterém jde o přijetí takového rozhodnutí, které je ve shodě s Boží vůlí. Ještě před sv. Ignácem z Loyoly, který předložil nejúplnější syntézu pravidel takového rozlišování, napsal Balduinus z Canterburry (1120-1190): „Rozlišování je matkou všech ctností a všichni jej potřebují k vedení života svého i života druhých. Rozlišování v sobě pojí správný úsudek a ctnostný úmysl“ (Traktáty, 6).

„Nebezpečím některých moderních koncepcí a praktik rozlišování je zdůrazňování psychologických aspektů a opomíjení primárního činitele každého rozlišování, kterým je Duch svatý. Evangelista Jan považuje za rozhodující faktor rozlišování „Ducha, kterého dává Svatý“ (1 Jan 2,20)... Rozlišování ve své podstatě není nějaká dovednost, ani technika, nýbrž charisma, tedy dar Ducha svatého. Psychologické aspekty mají velkou důležitost, ale jsou druhotné.“

Nejobvyklejším způsobem rozlišování na osobní rovině je zpytování svědomí – řekl dále otec Cantalamessa. Nemělo by se však omezovat jenom na přípravu ke zpovědi, ale mělo by být ustavičným vystavováním se Božimu světlu, tedy pozváním Boha k tomu, aby On zpytoval naše nitro.

O úskalí toho, jak se v osobním životě nechat vést Duchem svatým, uvažoval papežský kazatel ve třetí a poslední části své adventní promluvy. Musíme přitom unikat pokušení dávat Duchu svatému rady, místo abychom je od Něho přijímali, řekl.

„Svatý Tomáš Akvinský mluví o vnitřním vedení Duchem svatým jako o určitém »instinktu spravedlivých«. Píše: »Tak jako se tělo v životě nehýbe jinak než z podnětu duše, která jej oživuje, tak by také v duchovním životě mělo každé naše hnutí pocházet od Ducha svatého« (Super Galati, c.V,lec.5,n.318; lec.7,n.340). Toto míní apoštol Pavel, když vybízí Galaťany, aby se »nechali vést Duchem« (Gal 5,18).“

10.12.2016

Papež František: První překážkou ke kněžství je narcismus

Vatikán. Identita kněze byla tématem dnešního setkání papeže Františka s komunitou regionálního apulijského semináře Pia XI. Papež se vrátil ke své promluvě k italským biskupům, kde charakterizoval kněze na základě jeho přináležitosti k Pánu, církvi a království. Jak řekl tato

přináležitost nepřichází automaticky po vysvěcení, pokud není již dříve pozorně a zodpovědně pěstována a chráněna.

„Předně slovo „přináležitost“ v sobě nese ideu cítit se součástí celku. Jedině pokud pocítujeme, že jsme částí Krista, církve a království, budeme dobře kráčet seminárními léty. Abychom postřehli celek, je nutné pozvednout zrak, přestat si myslet, že já jsem ve svém životě vším. První překážkou, kterou je třeba překonat, je tedy narcismus. Je to největší nebezpečí. Všechno nezačíná a nekončí mou osobou, mám a musím hledět dál, abych vnímal krásu a hloubku tajemství, které mne obklopuje, život, který mne přesahuje, víru v Boha, která podpírá každou věc a každého člověka – mne také.“

Papež poznamenal, že právě advent, vybízející k bdělosti, je dobou, kdy je dobré vzít riziko narcismu vážně, protože „bez této bdělosti není žádný rozvoj povolání reálně možný“. Dalším významem přináležitosti je schonost navazovat vztahy, pokračoval František. Kněz má být člověk žijící ve vztahu ke Kristu, bratřím ve víře a ke všem lidem, které potkává. I tato vlastnost se začíná rozvíjet už v semináři, zdůraznil papež.

„Nepovažujte se za jiné než jsou vaši současníci, nepovažujte se za lepší než ostatní mladí, naučte se být se všemi, nemějte strach, že si ušpiníte ruce. Jestliže zítra budete kněžími, kteří žijí uprostřed svatého Božího lidu, buďte již dnes mladými, kteří dokážou být se všemi, kteří se s pokorou a inteligencí dokážou něčemu přiučit od každého člověka, kterého potkávají. Základem všech těchto vztahů ať je vztah ke Kristu. Čím více ho budete poznávat, naslouchat mu, spojovat se s ním v důvěře a lásce, tím více berte jeho lásku za svou, vnášejte Ho do vztahů k druhým, stávejte se „přívody“ jeho lásky prostřednictvím dozrálosti ve vztazích. Místem, v němž roste vztah ke Kristu je modlitba, a nejzralejším plodem modlitby je vždy milosrdná láska.“

Na závěr postavil papež pojem přináležitosti do protikladu k pojmu exkluze a skartace. Vybídl bohoslovce, aby si uvědomili tento rozpor už v semináři a ptali se, zda mezi nimi je někdo vyloučený z komunity, a pokud ano, aby mu vyšli vstříc a přivedli ho mezi ostatní.

„Jak budete postupně růst ve smyslu přináležitosti k církvi a okusíte krásu bratrství, sami na sobě vyžadujte obtížný krok k odpuštění, ve věcech malých i velkých. Jestliže nás v životě nic nevylučuje z pohledu Pánových milosrdných očí, proč by měl náš pohled někoho vylučovat?“

Stojí v promluvě, kterou papež František předal 360 učitelům a bohoslovcům apulijského semináře. Pán vás navštívil milostí mnoha povolání, avšak čísla nestačí, dodal na závěr, a ještě jednou je vybídl, aby nepodcenili odpovědnost, která z toho plyne a soustředili se na kvalitu formace.

Papež namísto čtení připraveného či - jak řekl - „studeného“ textu a za nadšených projevů přítomných bohoslovců pronesl improvizovanou promluvu od srdce. Zavzpomínal na řeholnici, původem z Apulie, sestru Bernadettu, kterou poznal během svého působení v jezuitském formačním domě; „velkou ženu, která pracovala v různých seminářích, a vždycky, když jsem měl s někým problém, poslal jsem jej za ní, a ona několika duchovními „pohlavky“ dovedla celou věc urovnat.“ Mezitím se tato řeholnice vrátila do Říma, kde ji pak jako argentinský biskup, když byl v Římě, vždycky navštěvoval. „Když jsem jí naposled telefonoval – řekl papež – chtěla, abych jí dal pomazání nemocných: »Už se totiž nevidíme«, řekla mi. Na slavnost Všech svatých jsem jí dal pomazání nemocných a asi v půli prosince se odebrala na věčnost. Toto chci říci k počtě této ženy a mnoha podobných, které byly jako ona a které zasvětily svůj život Pánu, jsou nablízku apoštolské práci kněží a jsou nablízku jejich formaci. Mají moudrost matek a dovedou říci, co si Pán přeje, aby bylo řečeno. Je mou povinností zmínit dnes jméno sestry Bernadetty. Děkuji vašemu kraji, že nám dal takovou ženu.“

Papež mluvil o pilířích kněžské formace, jimiž je: duchovní život, modlitba, komunitní život a studium, „protože musíme studovat. Svět netoleruje kněze, který je nechápavý a nezná způsob, jak chápat věci Boží, a nedovede o nich mluvit podloženě.“

Papež mluvil zejména o tom, že kněz musí být nablízku lidem:

„Existují kněží, kteří si lidi drží daleko od sebe a hledí si svých věcí. Takový sice přijde odsloužit mši, ale potom si jde po svých, protože má jiné zájmy ve vztahu k věřícímu lidu, který mu byl svěřen. Toto církvi škodí. Je zapotřebí blízkosti! Jako byl nám nablízku Ježíš. Není jiné cesty. Je to cesta Vtělení. Dnes se vyskytuje spousta gnostických přístupů. Někdo může být dobrý kněz, není však katolický, je gnostikem, nikoli katolíkem. Takto ne!! Katolický [má být] vtělený, blízký, má umět pohladit a trpět spolu s Ježíšovým tělem v nemocných, dětech, v lidech, v mnoha problémech, které sužují náš lid. Tato blízkost vám bude velice, velice pomáhat.“

Homilie

12.12.2016

Maria milovala, protože uvěřila

Homilie papeže Františka při mši sv. ke cti Panny Marie Guadalupské, baz. sv. Petra

„Blahoslavená, která jsi uvěřila“ (Lk 1,45) – těmito slovy Alžběta uctila Mariinu přítomnost ve svém domě. Slovy, která vycházejí z jejího lůna, z jejích útroby; slovy, která odrážejí vše, co jí umožnila její příbuzná zakusit svojí návštěvou: „Jakmile zazněl tvůj pozdrav v mých uších, dítě se radostně pohnulo v mém lůně. Blahoslavená, která jsi uvěřila“ (Lk 1,44-46).

Bůh navštěvuje útroby jedné ženy a hýbe útrobami druhé v dobrořečení, chvalozpěvu a radosti. Evangelní scéna v sobě má veškerý dynamismus Božího navštívení. Když nám jde v ústrety Bůh, hýbe naším nitrem, uvádí do pohybu to, čím jsme, a mění celý náš život ve chválu a dobrořečení. Když nás Bůh navštěvuje působí v nás neklid, zdravý neklid těch, kdo cítí pobídku hlásat, že živý Bůh je uprostřed svého lidu. Vidíme to na Marii, která je první učednicí a misionářkou, novou archou úmluvy, jež je daleka toho, aby setrvala na vyhrazených místech našich chrámů, nýbrž vychází, navštěvuje a svojí přítomností provází Jana ještě před jeho narozením. Tak to učinila také roku 1531, kdy pospíchala na Tepeyac, aby poskytla službu a doprovod lidu, který se bolestně rodil, a stala se Matkou jemu a všem našim národům.

Spolu s Alžbětou chceme ji dnes i my uctít a pozdravit: „Blahoslavená, která jsi uvěřila“ a nadále věří „že se splní to, co ti bylo řečeno od Pána“ (v.45). Maria je tak vzor učedníka, věřící a modlící se žena, která dovede provázet a povzbuzovat naši víru a naši naději v různých etapách, jimiž máme procházet. V Marii se tedy odrážejí „ne nějaké příjemné báje, ale neotesaná víra, která je nám uložena pro dobu, kdy ze všech věcí spadne příjemné kouzlo a všude se neúprosně střetnou protiklady“ (Romano Guardini, *Pán Ježíš*, 1. kapitola).

Od této mohutné a služebné víry, kterou se vyznačuje naše Matka, se zajisté máme učit. Učit se víře, která umí vstupovat do dějin, aby byla solí a světlem v našich životech a v naší společnosti. Společnost, kterou vytváříme pro svoje děti, je stále více poznamenávána rozděleními a rozpadem, přičemž mnohé nechává „mimo hru“, zejména ty, kdo mají těžkosti dosáhnout na minimum, jež je nezbytné k důstojnému životu. Tato společnost, která se ráda pyšní svým vědeckým a technologickým pokrokem, je však slepá a necitlivá vůči tisícům tváří, které zůstávají pozadu na cestě a jsou vyloučeny oslepující domýšlivostí nemnoha jedinců. Společnost, která vytváří kulturu zklamání, rozčarování a frustrace mnoha našich bratří, a také úzkost mnoha jiných, kteří prožívají těžkosti ve snaze nezůstat mimo cestu.

Zdá se, že si pozvolna a nepozorovaně zvykáme na život ve „společnosti bez důvěry“ a se vším, co z toho plyne pro naši přítomnost a zvláště pro naši budoucnost. Nedůvěra postupně plodí stav netečnosti a zmaru.

Je těžké pociťovat hrdost na blahobytnou společnost, když jsme zvyklí vídat na svém drahém americkém kontinentu tisíce a tisíce dětí a mladých, jak žebrají na ulici a přespávají na nádražích, v podchodech metra a kdekoli se jim podaří nalézt místo. Tyto děti a mladí jsou sdíráni nelegální prací nebo donuceni požadovat na křižovatkách našich ulic minci za umytí předních skel našich aut a cítí, že pro ně ve „vlaku života“ není místo. Kolik jen rodin je nadále poznamenáno bolestí, když vidí, jak se jejich děti stávají obětí obchodníků se smrtí. Je tvrdé, považujeme-li za normální, jak jsou odsouváni stranou staří lidé a jsou nuceni žít v samotě jenom proto, že již nejsou produktivní anebo vidět – jak správně řekli biskupové v Aparecidě – „prekérní situaci našich žen, z nichž

některé ve svém dětství a mladosti trpí mnoha formami násilí doma i mimo domov“ (*Dokument z Aparecidy*, 48). Jsou situace, které nás mohou ochromit a vést k pochybování o naší víře a zvláště o naší naději, o způsobu, jakým hledíme do budoucnosti a vyrovnáváme se s ní.

Tváří v tvář těmto situacím musíme říci spolu s Alžbětou: „Blahoslavená, která jsi uvěřila“, a učit se z této silné a služebné víry, kterou se vyznačovala a vyznačuje naše Matka. Oslavovat Marii znamená v první řadě konat památku Matky, pamatovat, že nejsme a nikdy nebudeme osiřelým lidem. Máme Matku! A tam, kde je matka, je vždycky přítomen domov a jeho chuť. Kde je matka, nechybí zápas za bratrství. Vždycky mne silně oslovovalo, když jsem v různých národech Latinské Ameriky viděl matky-bojovnice, které – často v osamocení – dokáží táhnout péči o svoje děti. Taková je Maria ve vztahu k nám, svým dětem: bojovná žena ve slepé společnosti poznamenané nedůvěřivostí, v netečné a rozpadající se společnosti. Žena, která zápasí, aby posílila radost z evangelia. Bojuje, aby propůjčila tělo evangeliu.

Hledět na Guadalupanu znamená pamatovat, že Pánovo navštívení vždycky prochází skrze ty, kteří dovedou „ztělesnit“ Jeho Slovo, usilují o vtělení Božího života ve svém nitru a stávají se živými znameními Jeho milosrdenství.

Slavit Mariinu památku znamená, že „v srdci a životě našich národů tepe mocný smysl pro naději, navzdory životním situacím, které zdánlivě každou naději zastiňují“.

Maria milovala, protože uvěřila, neboť služebnice Páně je služebnicí svých bratří. Slavit Mariinu památku znamená slavit, že jsme stejně jako Ona pozváni vykročit a jít vstříc druhým s týmž pohledem jako Ona, týmž milosrdným nitrem a týmiž gesty jako Ona. Rozjímat o Ní znamená vnímat mocnou pobídku k napodobení Její víry. Její přítomnost nás přivádí ke smíření, dává nám v naší požehnané latinskoamerické zemi sílu plodit vztahy přitakáním životu a odmítnutím každého typu lhostejnosti a exkluze národů či jednotlivců.

Nemáme strach vykročit a nahlížet druhé Její pohledem. Pohledem, který z nás činí bratry. Jednáme tak, protože jako Juan Diego víme, že tady je naše Matka, víme, že jsme pod ochranou Té, která je zdrojem naší radosti, radosti z toho, že jsme v Její náruči.

**Naše Paní s Dítětem, daruj nám pokoj a zrno;
zemi, kde je dům, kostel a škola;
chléb, který je pro všechny, a víru,
která vyzařuje ze sepjatých rukou,
očima hvězd. Amen.“**

12.12.2016

Papežské poselství k 50. Světovému dni míru: Násilím pomáháme pánům války

Vatikán. „Modlím se, aby nám Boží obraz, vtištěný do každého člověka, napomohl rozpoznávat v druhých lidech posvátný dar, obdařený nesmírnou důstojností. Především v konfliktních situacích respektujme tuto nejhlubší důstojnost a učíme z aktivního nenásilí svůj životní styl.“ Těmito slovy uvozuje papež František poselství k 50. Světovému dni míru, který připadne na první den nového roku. Když se tento den v osmašedesátém roce slavil poprvé, bl. Pavel VI. varoval před tlakem ctižádostivých nacionalismů, násilnými výboji a represemi zavádějícími klamný občanský řád. Překvapuje, že tyto výroky nepozbyly nic ze své aktuálnosti, důležitosti a naléhavosti, poznamenává papež František a doporučuje jedinou odpověď – nenásilí jako styl mírové politiky. „Kéž láska a nenásilí převažují v našich mezilidských, společenských a mezinárodních vztazích. Když oběti násilí dokážou odolat pokušení pomsty, mohou se stát nejvěrohodnějšími protagonisty nenásilných procesů budování míru. Kéž se naše rozhodnutí, vztahy, činy a politika ve všech svých formách vyznačují nenásilím – a to od místní, každodenní úrovně až po celosvětový řád“, vyzývá Svatý otec. Násilí totiž rozvíjí spirálu smrtonosných střetů, ze kterých těží pouze několik „pánů války“, a v nejhorším případě může vést k fyzické a duchovní smrti mnoha, ne-li přímo všech, lidí.

Také Ježíš žil v době plné násilí, poznamenává dále papež František. Učil však, že pravým bitevním polem, na kterém se utkávají násilí a pokoj, je lidské srdce: „Co vychází z člověka, to ho

poskvřuje.“ (Mk 7,21). Ježíš nicméně navzdory této skutečnosti přináší radikálně kladnou odpověď, neúnavně káže o bezvýhradné lásce Boha, který přijímá a odpouští, vstěpuje apoštolům, aby milovali své nepřátele (Mt 5,44) a nastavili také druhou tvář (Mt 5,39). Ježíš vytyčil cestu nenásilí, ubíral se po ní až do samého konce, až na kříž, kterým zrušil nepřítelství a zjednal pokoj (Ef 2,14-16). Kdo přijímá Ježíšovu dobrou zvěst, umí rozpoznat své vnitřní násilí a dává se uzdravit Božím milosrdenstvím. Takto se sám stává nástrojem smíření, podle výzvy sv. Františka z Assisi: Zvěstujete-li pokoj ústy, mějte ho více ve svých srdcích! (Františkánské prameny, 1469).

Pokud tedy chceme Ježíše opravdu následovat, musíme se ztotožnit s Ježíšovým nenásilím, které je realistické. „Bere totiž v úvahu, že je ve světě příliš mnoho násilí, příliš mnoho nespravedlnosti a že se tato situace nepřekoná ničím jiným, než projevením větší lásky a většího dobra.“ (Angelus, 18.2.2007), cituje papež František svého předchůdce Benedikta XVI., podle kterého „křesťanská nenásilnost nespočívá v tom, že se vydáme zlu napospas, nýbrž odpovídáme zlu dobrem (Řím 12,17-21), čímž se láme řetěz nespravedlnosti“ (tamtéž).

Svatý otec František poté vypočítává příklady lidí, kteří z nenásilí učinili svůj životní program a mezi kterými vynikají ženy – od sv. Matky Terezy až po libérijskou aktivistku Leymah Gboweovou. Připomíná také komunistické režimy východní Evropy, k jejichž zvrácení přispěla křesťanská společenství vytrvalou modlitbou a odvážnými skutky. Jak píše Jan Pavel II., „pádu těchto mocenských bloků bylo všude dosaženo nenásilným bojem, který použil pouze zbraní pravdy a spravedlnosti“ (Centesimus annus, 23). Papež František dále zdůrazňuje, že nenásilí a soucit nejsou výlučným majetkem katolické církve, nýbrž nacházíme je rovněž v jiných náboženstvích. „Rozhodně opakuji: neexistují teroristická náboženství. Násilí znesvěcuje Boží jméno. Pouze mír je svatý, nikoli válka!“, naléhá Svátý otec.

Jestliže se násilí rodí v lidském srdci – a tudíž v domácím prostředí, také nenásilí má vycházet z rodiny a šířit se z domácností do celého lidstva. „Příklad svaté Terezie z Lisieux nás vybízí k prožívání malé cesty lásky, abychom nezmeškávali příležitost k laskavému slovu, úsměvu či jakémukoli dobrému gestu, které zasévá mír a přátelství“, povzbuzuje papež František. Také Ježíš nám poskytuje „příručku“ mírových strategií ve svém Horském kázání, dodává. Osm blahoslavenství by se proto mělo stát programem pro politické i náboženské představitele, vrcholové manažery, mediální lídry a lidi, zaujímající zodpovědné postavení v mezinárodních institucích, doporučuje Svátý otec v závěru. Katolická církev bude vždy doprovázet jakýkoli pokus o budování míru, využívající aktivní a kreativní nenásilí, ujišťuje Petrův nástupce v poselství ke Světovému dni míru, které tradičně podepsal o slavnosti Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu, a hojně vzývané Královny míru.

Kázání z Domu sv. Marty

13.12.2016

Papež vysvětloval své pojetí klerikalismu, před kterým varoval kněze

Vatikán. Duch klerikalismu je nešvarem vyskytujícím se v církvi i dnes a první jeho obětí je lid, který se cítí vylučován a zneužíván – kázal papež František v Domě sv. Marty při ranní mši v den 47. výročí svého kněžského svěcení. Spolu s ním koncelebrovala také devítičlenná rada kardinálů, která v těchto dnech jedná ve Vatikánu. Papež varoval kněze, aby se nestali náboženskými intelektuály, jejichž morálka je vzdálena Božímu zjevení.

Pokorný a chudý lid věřící v Boha je obětí náboženských intelektuálů, kteří byli svedeni klerikalismem a do nebeského království je předejdou litující hříšníci. Zahájil papež svoji promluvu s odkazem na dnešní evangelium (Mt 21,28-32). Ježíš v něm podává podobenství o dvou synech, které otec požádal, aby šli pracovat na pole, a vyvozuje pak poučení adresované velekněžím a starším lidu. „Ti měli právní, morální a náboženskou autoritu a rozhodovali o všem – komentoval papež. Například Annáš a Kaifáš odsoudili Ježíše a rozhodli také o zabití Lazara (srov. Jan 12,10). S nimi také jednal Jidáš o prodeji Ježíše. Stali se výrazem zvěle a tyranie vzhledem k lidu tím, že se Zákonem [Božím] zacházeli účelově.“

„Zákonem, který mnohokrát přepracovali. Tolikrát, že to dotáhli až na 500 příkázání. Všechno bylo regulováno, všechno. Byl to Zákon vědecky konstruovaný, protože tito lidé byli moudří a byli

dobrymi znalci. Zacházeli do všech podrobností. Byl to však zákon bez paměti, zapomněli první příkázání, které dal Bůh našemu otci Abrahamovi: Chod' v mé přítomnosti a buď bezúhonný. Oni však nekráčeli, stáli nepohnutě stále ve svých vlastních přesvědčeních. A nebyli bezúhonní.“

„Zapomněli tedy na Mojžíšovo desatero – pokračoval papež – protože si sami stanovovali svůj intelektualistický, sofistický a kazuistický zákon. Rušili Zákon stanovený Pánem, ztratili paměť, která spojuje dnešek s Božím Zjevením. A jejich oběti - stejně jako Ježíš - byl skromný a chudý lid důvěřující v Pána. Takoví byli odepsáni - zdůraznil papež – uměli však litovat, i když nezachovávali Zákon, ale cítili, že jsou odsuzováni a zneužíváni tím, kdo je samolibý, domýšlivý a pyšný. Jedním z těchto odepsaných byl Jidáš,“ poznamenal papež:

„Jidáš byl zrádce, spáchal ohavný a těžký hřích. Evangelium však o něm říká: »Hnulo se v něm svědomí« (Mt 27,3) a peníze vrátil. A co mu řekli? Pověděj mu snad: »Ale ty jsi náš společník. Buď klidný... My máme moc ti všechno odpustit«? Nikoli! Řekli mu: »Zařid' se, jak můžeš. To je tvůj problém!«. A nechali jej samotného, odepsaného. Ubohý Jidáš, zrádce, který zalitoval a kterého tito pastýři nepřijali. Byli to náboženští intelektuálové, kteří měli moc a katechizovali lid morálkou, kterou vytvářeli svojí inteligencí a nikoli Božím Zjevením.“

„Pokorný lid byl těmito lidmi odepisovaný a bitý, poznamenal dále papež. A dnes se v církvi děje totéž. Je to duch klerikalismu – vysvětloval – klerici se považují za nadřazené a vzdalují se lidu, nemají čas vyslechnout chudé, trpící, vězněné a nemocné.“

„Nešvar klerikalismu je velmi ohavný! Existuje nová verze takovýchto lidí. A oběť je stejná: chudý a pokorný lid, který očekává Pána. Otec se neustále snažil přiblížit se nám, poslal svého Syna. Čekáme, s radostí očekáváme, plni jásotu. Syn však nepřistoupil na hru těchto lidí. Syn šel s nemocnými, chudými, odepsanými, celníky a hříšníky a také – což je pohoršlivé – s prostitutkami. Také dnes říká Ježíš nám všem a těm, kdo jsou svedeni klerikalismem: »Celníci a nevěstky vás předcházejí do Božího království« (Mt 21,31).“

Generální audience

14.12.2016

Křesťanská naděje – „Jak je krásné vidět posla, který zvěstuje pokoj“

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Bližíme se k Vánocům a prorok Izaiáš nám opět pomáhá otevřít se naději přijetím dobré zvěsti o přicházející spáse. Kapitola 52 z Izaiáše začíná výzvou, která je určena Jeruzalému, aby procitnul, setřásl ze sebe prach a okovy a oděl se nejkrásnějšími šaty, protože Pán přišel vysvobodit svůj lid (vv.1-3). A dodává: „Můj lid pozná mé jméno, proto sezná v onen den, že Já říkám: »Tady jsem«“ (v.6).

Na sdělení »Tady jsem« učiněné Bohem a shrnující veškerou Boží vůli po naší spáse a po sblížení s námi, odpovídá Jeruzalém radostným zpěvem podle prorokovy výzvy. Je to velmi důležitý historický moment. Je konec babylonského vyhnanství a Izrael dostává možnost opětovně nalézt Boha a nalézt v této víře sebe sama. Pán se přibližuje a „malý zbytek“, tedy část lidu, který po vyhnanství zůstal a vytrval ve víře, prošel krizí, nadále věří a doufá i uprostřed temnot, onen „malý zbytek“ spatří Boží divy. Sem prorok zařazuje chvalozpěv:

„Jak je krásné vidět na horách nohy posla,
který přináší radostnou zprávu, který zvěstuje pokoj,
hlásá blaho a oznamuje spásu,
který praví Siónu: »Bůh tvůj kraluje«!

[...]

Radujte se a jásejte vespolek,
Jeruzalémské trosky,
neboť Hospodin utěšil svůj lid,
vykoupil Jeruzalém.
Obnažil Hospodin své svaté rámě
před očima všech národů

a všechny končiny země uzří
spásu našeho Boha" (Iz 52,7.9-10).

Tato Izaiášova slova, u kterých se chceme trochu pozastavit, odkazují k zázraku pokoje a činí tak zvláštním způsobem tím, že poukazují nikoli na posla, nýbrž na jeho nohy, které spěchají: „Jak je krásné vidět na horách nohy posla...“. Zdá se, že jde o ženicha z Písně písní, který pospíchá za svojí milovanou: „Běží po horách, skáče po pahorcích" (Pís 2,8). Tak běží také posel pokoje nesoucí radostnou zvěst osvobození a spásy a oznamující, že Bůh kraluje.

Bůh neopustil svůj lid a nenechal se přemoci zlem, protože On je věrný a Jeho milost je větší než hřích. Toto se musíme naučit; jsme však tvrdohlaví a neučíme se. Zeptám se: kdo je větší? Bůh nebo hřích? Bůh! A kdo nakonec zvítězí? Bůh nebo hřích? Bůh. On je schopen přemoci ten největší, nejhanebnější, nejstrašnější a nejhorší hřích. Jakou zbraní Bůh přemáhá hřích? Láskou! Takový je význam slov „Bůh kraluje“. To jsou slova víry v Pána, který se svou mocí sklání a snižuje k lidstvu, aby nabídl člověku milosrdenství a osvobodil jej od toho, co v něm znetvořuje krásný Boží obraz. Když jsme totiž v hříchu, Boží obraz je znetvořen. A dovršením tolikeré lásky bude právě Království založené Ježíšem, ono Království odpuštění a pokoje, které slavíme o Vánocích a které se definitivně uskutečňuje o Velikonocích. Nejkrásnější radostí Vánoc je vnitřní radost z tohoto pokoje. Pán smazal moje hříchy, Pán mi odpustil a smiloval se nade mnou, přišel mne zachránit. Toto je vánoční radost!

Toto jsou důvody naší radosti, bratři a sestry. Když se zdá, že je všemu konec, když je vzhledem k tolika protivenstvím namáhavé věřit a přichází pokušení říci si, že nic už nemá smysl, právě pak zazní krásná zpráva, kterou nesou ony spěchající nohy: Přichází Bůh, aby něco nového uskutečnil a založil království pokoje. Bůh „obnažil své svaté rámě" a přináší svobodu a útěchu. Zlo nebude triumfovat navždy, existuje konec bolesti. Zoufalství je přemoženo, protože Bůh je mezi námi.

I my jsme pobízeni, abychom jako Jeruzalém podle výzvy pronesené prorokem trochu procitli; jsme povoláni stát se muži a ženami naděje a spolupracovat na příchodu tohoto království tvořeného světlem a určeného všem. Jak nepěkné je setkat se s křesťanem, který ztratil naději a říká: »Já už nevěřím nic, pro mne už všechno skončilo«. Tak mluví křesťan, který není schopen hledět k horizontům naděje a kolem jeho srdce je zeď. Bůh však zničí tyto zdi odpuštěním! A proto se máme modlit, aby nám Bůh denně dával naději a dával ji všem, onu naději, která se rodí, když vidíme v betlémských jesličkách Boha. Poselství dobré zvěsti, která je nám svěřena, je naléhavé. Také my musíme běžet přes hory, protože svět nemůže čekat, lidstvo má hlad a žízeň po spravedlnosti, pravdě a pokoji.

Až maličci tohoto světa spatří betlémské Dítě, budou vědět, že se naplnil příslib a poselství se uskutečnilo. V dítěti, které se právě narodilo, ve všem je odkázáno na druhé, zavínuto do plének a položeno do jeslí, je obsažena veškerá moc Boha, který zachraňuje. Vánoce jsou dnem, který otevírá srdce, které je třeba otevřít tolikeré nepatrnosti a tak velikému divu. Je to div Vánoc, na který se v této adventní době připravujeme s nadějí. Je to překvapení Boha – Dítěte, chudého a slabého Boha, který opouští svoji velikost, aby se sblížil s každým z nás.

15.12.2016

Papež o otázce, na kterou ani on nezná odpověď

Vatikán. V den, kdy Svatý stolec zveřejnil papežské poselství ke Světovému dni nemocných, přijal papež František v aule Pavla VI. ty, kteří se s nemocí a utrpením denně setkávají – pacienti, zaměstnanci, spolupracovníky a dobrovolníky římské dětské nemocnice *Bambin Gesù* spolu s jejich rodinami. Bylo mezi nimi také 150 dětí ze zahraničních zdravotnických zařízení, kde nemocnice Svatého stolce podporuje mezinárodní léčebné projekty. Papež František, kterého na pódiu obklopily děti zdravotníků i malí pacienti, opakovaně vybočoval z napsaného proslovu a za nadšených a hlasitých projevů publiku i za pohnutého ticha přítomných reagoval na vyslechnutá svědectví. Vážnou atmosféru navodila otázka zdravotní sestry, která se papeže zeptala, proč děti trpí. Svatý otec přiznal, že nezná odpověď:

"Ani Ježíš tu neodpovídal slovy. Když se před ním vyskytly případy nevinných lidí, kteří tragicky trpěli, Ježíš nekázal ani teoreticky neřečnil, ačkoli by to bylo možné. Žil mezi námi, ale nevysvětloval nám, proč lidé trpí. Ukázal nám ale cestu, kterou se dodává smysl tomuto lidskému prožitku utrpení. Snášel utrpení s láskou, a tak projevil, za koho trpí. Nikoli proč, nýbrž za koho."

Odpovědí je hledět na kříž a čekat, co nám Bůh poví, dodal papež k jedné z „otevřených otázek naší existence“.

"Je snad Bůh nespravedlivý? Ano, když se to vezme z tohoto pohledu, byl nespravedlivý ke svému Synu, poslal jej na kříž. V onom dítěti ale trpí naše lidské bytí, naše tělo. Když nastává utrpení, slova nejsou vhodná – jen pláč a tichá modlitba."

Je velmi náročné doprovázet trpící dítě, řekl dále papež a doporučil, aby si lidé v takovýchto krajně náročných pracovních pozicích denně uvědomovali hodnotu vděku a dokázali vzdávat díky.

"Učíme to děti, ale my dospělí to sami neděláme. Avšak děkovat prostě jen za to, že stojíme před nějakým člověkem, je lék proti ochabování naděje, které se šíří jako nehezká nakažlivá nemoc. Když děkujeme, sytíme naději. Naše spása je předmětem této naděje, jak říká sv. Pavel. Naděje je palivem křesťanského života, díky němuž můžeme denně jít dál."

Jak papež doplnil, takováto malá cesta nepatrných gest se může zdát ztrátová, zejména dnes, kdy převládající mentalita požaduje bezprostřední výsledek, úspěch a zviditelnění.

"Pomyslete ale na Ježíše, který většinu svého života prožil v ústraní a beze spěchu vyrůstal v rodině, kde se denně učil, pracoval a sdílel její radosti i bolesti. Vánoce k nám promlouvají o Bohu, který nebyl silný a mocný, nýbrž křehký a slabý jako dítě."

Jaká má být naše firemní značka?, ptal se papeže student vysoké zdravotnické školy, která při dětské nemocnici působí. „Být unavený, zpocený, špinavý a těšit se, až půjdu z práce domů, ale přesto zůstat na místě a dávat tam život“, neváhal papež s odpovědí. Máme se obávat pouze jediného – korupce ve zdravotnictví, dodal důrazně.

"Podívejte se na děti a pomyslete si v duchu – je možné za jejich zády zkorumpovaně kšeftařit? Možná mohu na konci pracovního dne poslat někoho do háje a říci pár ostrých slov, jsem unavený a špinavý, ale nikdy zkorumpovaný! Do korupce se upadá postupně – sem tam nějaký úplatek, pak se za někoho přimluví, až sklouznu do korupce. Ve světě, kde se obchoduje se zdravím a kde zdravotnický průmysl oklamává spoustu lidí, se katolická nemocnice (Bambin Gesù) musí postavit na odpor. Všichni jsme hříšníci, ale ne zkorumpovaní."

„Když vás bude pokoušet nějaké nekalé jednání, podívejte se na děti“, vyzýval papež. „Je s nimi hodně práce, unavují nás, ale nejsou zkorumpované“, řekl dnes Svatý otec pacientům a zaměstnancům římské dětské nemocnice *Bambin Gesù*.

Kázání z Domu sv. Marty

15.12.2016

Pastýři mají říkat pravdu, ale také být přívětiví k lidem

Vatikán. Pastýři mají říkat pravdu, ale také být přívětiví k lidem, o zbytek se postará Pán – tak lze shrnout homilii papeže při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Jejím středobodem byla postava Jana Křtitele, kterého neustále připomíná liturgie adventní doby.

Za Janem Křtitelem přicházeli všichni, farizeové i učitelé Zákona, ale zachovávali si odstup a nedávali se od něho pokřtít, jak podotýká dnešní evangelium (*Lk 7,24-30*), ve kterém Ježíš mluví k zástupům o Janovi: »Co jste vyšli na poušť vidět? Snad rákos zmítaný větrem? [...] Nebo člověka oblečeného do jemných šatů?« - „Takoví žijí v královských palácích – komentoval papež František slovy evangelia a s šibalským úsměvem dodal – a někteří na biskupstvích“. O Janu Křtiteli – pokračoval – evangelium říká, že byl „posledním z proroků, protože po něm přichází Mesiáš. Jan byl velikán, protože byl věrný tomu, co po něm chtěl Pán.“

„Kázal mocně, říkal nepěkné věci farizejům, učitelům Zákona a kněžím. Neříkal jim: »Moji milí, buďte hodní.« Nikoli. Nazýval je jednoduše „plemenem zmijí“. Nijak jim nelahodil. Přicházeli k němu totiž, aby jej zkontrolovali a viděli, ale nikdy s otevřeným srdcem. Riskoval tak život, ale zůstával věrným. Také Herodovi pověděl zpřímá: »Jsi cizoložník, není ti dovoleno žít cizoložně!« Rovnou do tváře. Je jisté, že kdyby dnes při nedělním kázání nějaký farář řekl »Mezi vámi jsou někteří, kteří patří k plemenu zmijí, a mnozí cizoložníci«, zajisté by biskup obdržel písemné stížnosti: »Pošlete pryč tohoto kněze, který nás inzultuje«. A Jan inzultoval. Proč? Protože byl věrný svému povolání a pravdě.“

„Vůči lidem však projevoval porozumění – pokračoval papež. – Celníkům, veřejným hříšníkům, kteří lid odírali, říkal: »Nevybírejte víc než je stanoveno« (Lk 3,13). Začínal pozvolna, potom se uvidí a křtil je. Vojáky žádal, aby »se na nikom nedopouštěli násilí, nikoho nevydírali a byli spokojeni se svým žoldem« (srov. Lk 3,14). To znamenalo nepřístupovat na úplatky“ – dodal papež a jako příklad takovéto příležitosti zmínil policistu, který při dechové zkoušce přistihne řidiče, že před jízdou požil alkohol.

„Jan křtil všechny hříšníky – řekl dále. – Věděl, že je to malý krok, skrze který Pán učiní vše ostatní. Jan byl pastýř, který chápal situaci lidí a pomáhal jim v cestě za Pánem. Byl to jediný prorok, kterému byla dána milost ukázat na Spasitele. Měl ovšem také svoje temné chvíle a pochybnosti. Když byl ve vězení, zapochyboval, zda Ježíš, kterého pokřtil, je Spasitelem, protože o něm měl jinou představu. Velikáni si však mohou dovolit pochybnost, protože jsou velikáni“ podotkl papež.

„Velikáni si mohou dovolit pochybovat. Jsou si jisti povoláním, ale když jim Pán ukáže nějakou novou cestu občas zapochybojí. Podobně jako Jan, který si řekl: »To ale není pravověrné, je to heretické. To není Mesiáš, kterého jsem čekal.« Způsobuje to ďábel, i nějaký přítelíček pomůže. V tom je velikost Jana, velikána, posledního ze šiku věřících, začínajícího Abrahamem. Kázal obrácení, neužíval polovičatých slov k odsouzení pyšných a na sklonku života si dovolil pochybovat. To je hezký životní program křesťana.“

Říkat pravdu a prokazovat přívětivost lidem, tak by to bylo možné shrnout, pokračoval papež.

„Prosme ať se Jan přimluví, aby se nám dostalo milosti apoštolské odvahy mluvit o věcech vždycky pravdivě, z pastýřské lásky a přijímat lidi i s tím málem, které mohou dát, jako první krok. Bůh se postará o další. A také milost pochybovat. Častokrát se možná na sklonku života vynoří otázka: »Je pravda všechno to, co jsem věřil, anebo jsou to fantazie?«. Pokušení proti víře, proti Pánu. Velikán Jan, který je nejmenší v nebeském království a proto je velký, ať nám pomáhá na této cestě v Pánových šlépějích.“

16.12.2016

Třetí adventní kázání otce Cantalamessy: od střízlivosti k opojnosti anebo naopak?

Vatikán. Papežský kazatel o. Raniero Cantalamessa dnes dopoledne potřetí vystoupil před Svatým otcem Františkem a římskou kurií s adventním rozjímáním, tentokrát věnovaném „střízlivé opojnosti Ducha“. V úvodu předeslal, že tak zamýšlí popřát papeži Františkovi k jeho zítřejším osmdesátinám. Téma „střízlivé opojnosti“ z hymnu sv. Ambrože vychází z výzvy sv. Pavla, se kterou se obrací k věřícím v Efesu.: „Neopíjejte se vínem, vede to jen k výstřednostem, ale dejte se naplnit Duchem“ (Ef 5,15-20). Milánský biskup a další církevní otcové si při rozvíjení této myšlenky pohrávali s analogiemi a kontrasty mezi materiálním a duchovním opojením.

„Analogie spočívá ve skutečnosti, že oba druhy opojení vzbuzují veselí, dávají zapomenout na veškerá trápení a umožňují opustit sami sebe. Rozpor tkví v tom, že zatímco materiální opojení alkoholem, drogami, sexem a úspěchem vede k rozkolísanosti a nejistotě, duchovní opojnost ukotvuje v dobru. Při prvním typu opojení opouštíme své rozumové schopnosti a žijeme pod jejich úrovní, při druhém vycházíme sami ze sebe, abychom přesáhli svou racionalitu. Pro oba případy se užívá slova „extáze“ (což je také jméno nedávno vyvinuté vražedné drogy). Jednou je to však extáze směrem vzhůru, podruhé směrem dolů.“

Jak tedy píše sv. Cyril Jeruzalémský (*Cat. XVIII, 18-19, PG 33,989*), ti, kdo o Letnicích považovali apoštoly za opilé, vlastně měli pravdu – pouze se mýlili v tom, že připisovali jejich opojení běžnému vínu, zatímco šlo o nové víno, vylisované z pravé vinné révy, kterou je Kristus. Apoštolové byli opojeni, avšak onou střízlivou opojností, která zabíjí hřích a vnáší do srdce život. Co dělat, abychom tento ideál střízlivé opojnosti vtělili do dnešního dějinného a církevního rámce?, ptal se papežský kazatel.

"V minulosti bylo v křesťanské – zejména seminární a řeholní – formaci vštěpováno pořadí, které postupovalo od střízlivosti k opojení. Jinými slovy, za nástroj k dosažení duchovního opojení či vroucnosti byla považována právě střídmost, tedy odříkání věcí tělesných, zřeknutí se světa, jedním slovem umrtvování."

Zdělili jsme spiritualitu, pro kterou bylo duchovní opojení, tedy sjednocení s Bohem, výsledkem dlouhého tříbení, a tudíž vyhrazené pouze „dokonalým“. Druzí se měli zabývat zejména umrtvováním a bojem s vlastními nedostatky, aniž by si nárokovali, že někdy přímo a silně zakusí Boha a jeho Ducha.

"V základu takového pojetí stojí veliká moudrost a zkušenost a nic z řečeného nesmíme považovat za překonané. Je nicméně nutné podotknout, že takové rigidní schéma postupně opouští důraz na milost a posouvá se k lidskému úsilí, přechází od víry k činům, až někdy hraničí s pelagianismem. Podle Nového Zákona jde o souběžné a zároveň kolující skutečnosti – střízlivost je nutná k dosažení opojnosti Ducha, opojnost Ducha je nezbytná k praktikování střízlivosti. Askeze bez silného podnětu Ducha by byla prázdnou námahou a jejím výsledkem jen chlubení vlastním tělem, jak by řekl sv. Pavel."

Jak ale tentýž apoštol připomíná, záludnosti těla máme ničit s pomocí Ducha (*Řím 8,13*). Duch nám tedy byl dán především proto, abychom se byli schopni umrtvovat, a teprve v druhé řadě jako ocenění naší askeze, vyvodil italský kapucín a poukázal na cestu, postupující v opačném pořadí.

"Jde od opojnosti ke střízlivosti a je to cesta, které Ježíš učil své apoštoly. Ačkoli učitelem a duchovním direktorem apoštolů byl sám Ježíš, oni sami před Letnicemi nebyli schopni uvést do praxe téměř žádné z evangelních přikázání. Když ale byli o Letnicích naplněni Duchem svatým, všímáme si jejich změny. Náhle byli schopni snášet pro Krista veškerá příkoří a dokonce podstoupit mučednictví. Duch svatý byl příčinou jejich horlivosti, spíše než jejím účinkem."

Dnešní sebejistý svět, který vzdoruje evangeliu, může zdolat pouze silné víno Ducha, a vymanit jej z jeho ryze lidské racionalistické střízlivosti, která se vydává za „vědeckou objektivitu“, uzavíral o. Raniero Cantalemesa třetí adventní kázání pro papeže Františka a římskou kurii.